

Innhold

Forord	9
Forord til 2. utgave	10
1 Vitenskap, menneskerettigheter og demokrati	11
«Århundrets person»	11
Einstein og Platon	12
Darwin og Aristoteles	16
Fra Platon til atombomben: spørsmål om ansvar	18
Kort gjennomgang av boken	21
 DEL I FILOSOFIENS OG VITENSKAPENS RØTTER I ANTIKKEN	
Innledning	28
2 Vitenskap og filosofi blir til	31
Vitenskapens røtter i de gamle høykulturene	31
Gresk naturfilosofi	40
Sofistene	51
3 Matematikken som forbilde: Platon	55
Sokrates	55
Platons idélære	59
Konstruksjon av det ideelle samfunn	73
Platons kosmologi	77
Euklid og det aksiomatiske ideal	80
4 Naturen som forbilde: Aristoteles	85
Logikk	88
Kunnskap	98
Fysikk som læren om forandring	101
Biologi	108
Etikk og politikk: om å gjøre det beste ut fra den foreliggende situasjonen	112

DEL II DEN VITENSKAPELIGE REVOLUSJONEN I RENESSANSEN

Innledning	120
5 Den vitenskapelige revolusjonen	123
Det tradisjonelle bildet er misvisende	123
«Geometriseringen» av verden	129
Jorden: fra universets sentrum til én blant mange planeter ...	136
«Mål det som er målbart, og prøv å gjøre målbart det som ennå ikke er målbart»	138
«Eksperimentell filosofi»	143
På gigantens skuldre: Isaac Newton	150
Hva er kilden til vitenskapelig kunnskap?	158
6 Rasjonalismen	163
Galilei som forløper for rasjonalismen	163
René Descartes: realiseringen av den pythagoreiske drømmen .	165
Det deterministiske universet	173
Kunnskap er makt!	179
7 Empirismen og Kant	183
John Locke	183
David Hume	187
Immanuel Kant: forsvar for vitenskapen, fornuften og moralen	195

DEL III MODERNE VITENSKAP

Innledning	214
8 De matematiske naturvitenskapene	215
Den spesielle relativitetsteorien	215
Kvantemekanikk	228
Kaos	248
Fraktalgeometri: Hvor lang er en kystlinje?	255
9 Verden er et resultat av evolusjon: biologi	259
Reduksjonismen	259
To reduksjonistiske strategier	262
Alternativer til reduksjonisme	269
Evolusjonsteorien	272
Har det vært nok tid?	286
Kan darwinismen forklare alt? Human sosiobiologi og evolusjonær psykologi	290

10 De to kulturer	301
En illustrasjon: datamaskiner og oversettelse	301
Humaniora er forskjellig fra naturvitenskap	304
Språkets grunnleggende betydning	307
Hermeneutikk	310
11 Teorier om vitenskap	321
Karl Popper: fornuft, feilbarlighet og det åpne samfunn	321
Thomas Kuhn om vitenskapelige revolusjoner	336
I kjølvannet av Kuhn: vitenskapsstudier	349
12 Vitenskapen i samfunnet	359
Vitenskapen: det endeløse grenseland?	359
Er nytten overvurdert?	360
Frankenstein-syndromet: utvikling ute av kontroll?	367
Kan vi alltid trekke ut stikkkontakten?	371
Hvilket alternativ bør vi velge?	374
En ny situasjon?	383
Tilbake til Aristoteles?	387
Litteratur	391
Noter	400
Illustrasjonsliste	407
Stikkord	408